

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

Кафедра Ремонт машин, експлуатація енергетичних засобів та охорона праці



“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан аграрного факультету

Лілія МАРТИНЕЦЬ

20 вересня 2023 р.

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

**Охорона праці**

(шифр і назва навчальної дисципліни)

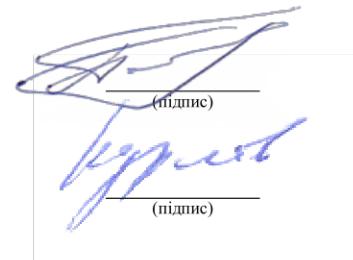
Ступінь вищої освіти

бакалавр

(бакалавр, магістр)

| Факультет<br>(назва) | Галузь знань<br>(шифр і назва галузі знань) | Спеціальність<br>(шифр і назва спеціальності) | Освітня програма<br>(назва освітньої програми) |
|----------------------|---|---|--|
| Аграрний факультет   | 20 Аграрні науки та<br>продовольство        | 201 Агрономія                                 | Агрономія                                      |

Розробники: Поляков А.М., доцент, канд. техн. наук, доцент  
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступень та вчене звання)



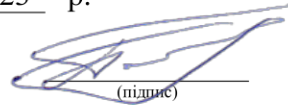
(підпис)  
Курлов  
(підпис)

Курлов В.І., асистент  
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступень та вчене звання)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри (предметної комісії):  
Кафедра ремонту машин, експлуатації енергетичних засобів та охорони праці  
(назва кафедри)

Протокол № 1 від 09 серпня 20 23 р.

Завідувач кафедри (голова предметної комісії):



(підпис)

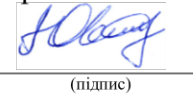
Поляков А.М.  
(прізвище та ініціали)

Схвалено методичною комісією факультету:

Аграрного  
(назва факультету)

Протокол № 9 від 14 вересня 20 23 р.

Голова методичної комісії:



(підпис)

Овчаренко О. А.  
(прізвище та ініціали)

## ВСТУП

Робоча програма навчальної дисципліни «Охорона праці» складена відповідно до освітньої програми підготовки бакалаврів галузей знань 19 Архітектура та будівництво і 20 Аграрні науки та продовольство, формує інтегральну, загальні та спеціальні (фахові) компетентності та програмні результати навчання, якими оволодіють здобувачі вищої освіти.

*Метою викладання навчальної дисципліни є формування у фахівців необхідного в їхній професійній діяльності рівня знань та умінь з правових і організаційних питань з охорони праці, з питань гігієни праці, виробничої санітарії, електробезпеки та пожежної безпеки*

*Основними завданнями вивчення дисципліни є ознайомити студентів з поняттям, завданням, значенням охорони праці; організацією охорони праці на виробництві; правовим регулюванням питань охорони праці; поняттям про умови праці, факторами, що їх формують, оцінюванням умов праці; вимогами виробничої санітарії і гігієни праці, санітарними нормами, допустимими рівнями та концентраціями шкідливих виробничих факторів, нормами санітарно-побутового забезпечення працівників; причинами виробничого травматизму, професійних захворювань, їх профілактикою; фізіологічними та психологічними основами праці; основами безпеки праці, електробезпеки, пожежної безпеки.*

*Дисципліни, які мають бути вивчені раніше: математика, фізика.*

*Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у здобувачів вищої освіти компетентностей та програмних результатів навчання відповідно до освітньої програми.*

### **201 Агрономія**

#### ***Інтегральна компетентність (ІК):***

*Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми з агрономії, що передбачає застосування теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.*

#### ***Загальні компетентності (ЗК):***

***ЗК8.*** Навички здійснення безпечної діяльності.

#### ***Спеціальні (фахові) компетентності (ФК):***

***ФК3.*** Знання та розуміння основних біологічних і агротехнологічних концепцій, правил і теорій, пов'язаних із вирощуванням сільськогосподарських та інших рослин.

***ФК5.*** Здатність оцінювати, інтерпретувати й синтезувати теоретичну інформацію та практичні, виробничі і дослідні дані у галузях сільськогосподарського виробництва.

#### ***Програмні результати навчання (ПРН):***

***ПРН7.*** Демонструвати знання і розуміння принципів фізіологічних процесів рослин в обсязі, необхідному для освоєння фундаментальних та професійних дисциплін.

***ПРН11.*** Здатність ініціювати оперативне та доцільне вирішення виробничих проблем відповідно до зональних умов.

***ПРН16.*** Організація результативних і безпечних умов праці.

## 1. Опис навчальної дисципліни

| Найменування показників                           | Галузь знань, напрям підготовки, освітній рівень  | Характеристика навчальної дисципліни |                       |
|---|---|--------------------------------------|-----------------------|
|   |   | денна форма навчання                 | заочна форма навчання |
| Кількість кредитів - 3                            | Галузь знань:<br>20 Аграрні науки і продовольство | <u>Обов'язкова</u>                   |                       |
| Індивідуальне науково - дослідне завдання - немає | Спеціальність:<br>201 Агрономія                   | <b>Рік підготовки:</b>               |                       |
| Загальна кількість годин – 90                     |   | 4-й                                  | 4-й                   |
|   |   | <b>Семестр</b>                       |                       |
|   |   | 7-й                                  | 7-й                   |
|   |   | <b>Лекції</b>                        |                       |
|   |   | 14 год.                              | 4 год.                |
|   |   | <b>Практичні, семінарські</b>        |                       |
|   |   | 16 год.                              | 4 год.                |
|   |   | <b>Лабораторні</b>                   |                       |
|   |   | - год.                               | - год.                |
|   |   | <b>Самостійна робота</b>             |                       |
|   |   | 60 год.                              | 82 год.               |
|   |   | <b>У тому числі:</b>                 |                       |
|   |   | Індивідуальні завдання: немає        |                       |
| Мова навчання:<br>державна                        | Освітній рівень:<br>бакалавр                      | <b>Форма підсумкового:</b><br>залік  |                       |

## **5. Програма навчальної дисципліни**

### **Тема 1. Теоретичні основи охорони праці**

1. Правові та організаційні питання охорони праці.
2. Структура і задачі дисципліни охорони праці.
3. Гігієна праці, виробнича санітарія, її задачі.
4. Небезпечні і шкідливі чинники, що впливають на людину під час трудової діяльності.

### **Тема 2. Теоретичні основи охорони праці. Управління охороною праці**

1. Нормативно-правова база дисципліни.
2. Державне управління охороною праці.
3. Органи Державного нагляду України по охороні праці (скороч. - Держпраці).
4. Відповідальність за порушення охорони праці.
5. Інструктажі.

### **Тема 3. Основи фізіології, гігієни праці та виробничої санітарії**

1. Мікроклімат. Кондиціонування. Опалювання.
2. Запиленість і загазованість виробничих приміщень.
3. Освітлення приміщень.
4. Випромінювання, їх джерела, дія на людину. Захист від випромінювань.
5. Шум. Ультразвуки і інфразвуки.
6. Вібрація. Засоби захисту від дії вібрації.

### **Тема 4. Електробезпека. Пожежна безпека**

1. Види ураження електричним струмом.
2. Види захисту від ураження електричним струмом.
3. Причини виникнення пожерів.
4. Види вогнегасних матеріалів, засоби пожежогасіння.

## 6. Структура навчальної дисципліни

| Назви тем   | Кількість годин |              |          |          |          |              |              |          |           |           |
|---|-----------------|--------------|----------|----------|----------|--------------|--------------|----------|-----------|-----------|
|   | денна форма     |              |          |          |          | заочна форма |              |          |           |           |
|   | усього          | у тому числі |          |          |          | усього       | у тому числі |          |           |           |
|   |                 | л            | п        | лаб      | с.р.     |              | л            | п        | лаб       | с.р.      |
| <i>1</i>  | <i>2</i>        | <i>3</i>     | <i>4</i> | <i>5</i> | <i>6</i> | <i>7</i>     | <i>8</i>     | <i>9</i> | <i>10</i> | <i>11</i> |
| ТЕМА 1. Теоретичні основи охорони праці                             | 22              | 2            | 4        |          | 16       | 22           | 1            | 1        |           | 20        |
| ТЕМА 2. Теоретичні основи охорони праці. Управління охороною праці. | 22              | 4            | 4        |          | 14       | 22           | 1            | 1        |           | 20        |
| ТЕМА 3. Основи фізіології, гігієни праці та виробничої санітарії    | 22              | 4            | 4        |          | 14       | 22           | 1            | 1        |           | 20        |
| ТЕМА 4. Електробезпека. Пожежна безпека                             | 24              | 4            | 4        |          | 16       | 24           | 1            | 1        |           | 22        |
| <b>Усього годин</b>   | 90              | 14           | 16       | 0        | 60       | 90           | 4            | 4        | 0         | 82        |

### Теми практичних занять

| № з/п | Назва теми  | Кількість годин |
|-------|---|-----------------|
| 1     | «Мікроклімат виробничих приміщень. Нормування.»   | 2               |
| 2     | «Запиленість повітря на виробництві. Нормування. Заходи боротьби з запиленістю» та «Шкідливі гази у повітрі виробничих приміщень. Нормування. Заходи боротьби із загазованістю» | 2               |
| 3     | «Освітлення виробничих приміщень. Нормування. Заходи поліпшення освітлення »  | 4               |
| 4     | «Дослідження шуму на виробництві. Нормування і методи боротьби з шумом»   | 4               |
| 5     | «Дослідження виробничої вібрації. Нормування і методи боротьби з вібрацією»   | 4               |

### 4. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Навчальними технологіями, які використовуються на лекційних та практичних заняттях, з метою активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів при вивченні дисципліни передбачається: використання відео проєктора для відео презентації лекцій та практичних робіт.

### 5. ФОРМИ КОНТРОЛЮ, МЕТОДИ І КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Оцінювання знань студентів здійснюється відповідно до Положення про порядок оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у СНУ ім. В. Даля.

Результати навчальних досягнень за навчальною дисципліною здобувачів вищої освіти здійснюється за критеріями, що запровадженні в університеті за 100-бальною шкалою, шкалою ЄТКС та національною шкалою, що доводиться до відома здобувачів вищої освіти на першому занятті. Загальна оцінка визначається, як сума балів за всі виконані завдання.

**Таблиця 5.1 - Схема нарахування балів, які отримують здобувачі вищої освіти**

| Поточний контроль |       |       |       |       | Семестровий контроль залік | Сума |
|-------------------|-------|-------|-------|-------|----------------------------|------|
| Тема1             | Тема2 | Тема3 | Тема4 | Тема5 |                            |      |
| 10                | 10    | 10    | 10    | 10    | 50                         | 100  |

**Таблиця 5.2 – Взаємозв'язок між результатами навчання та обов'язковими видами навчальної діяльності (робіт) 201 Агрономія**

| Результати навчання   | Види робіт       |      |                |
|---|------------------|------|----------------|
|   | Практична робота | Тест | Усна відповідь |
| ПРН7. Демонструвати знання і розуміння принципів фізіологічних процесів рослин в обсязі, необхідному для освоєння фундаментальних та професійних дисциплін. | +                | +    | +              |
| ПРН11. Здатність ініціювати оперативне та доцільне вирішення виробничих проблем відповідно до зональних умов.   | +                | +    | +              |
| ПРН16. Організація результативних і безпечних умов праці.   | +                | +    | +              |

## **6. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА**

- 1) Відео проектор на кожне практичне заняття та при викладанні лекційного матеріалу.
- 2) Комп'ютер.
- 3) При дистанційному викладанні лекцій та практичних занять використовуються презентації лекцій та практичних занять.
- 4) Використання пакету програмного забезпечення MSOffice 365.

## **7. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ**

Методичне забезпечення дисципліни «Основи охорони праці» включає:

- 1) Навчальну програму дисципліни;

- 2) Робочу програму навчальної дисципліни;
- 3) Конспект лекцій з дисципліни;
- 4) Пакет запитань для самоконтролю знань студентів;
- 5) Методичні вказівки для практичних занять і самостійної роботи з дисципліни «Основи охорони праці» для студентів всіх спеціальностей за темами:
  - «Мікроклімат виробничих приміщень. Нормування»
  - «Запиленість повітря на виробництві. Нормування.»
  - «Шкідливі гази в повітрі виробничих приміщень. Нормування. Заходи боротьби з загазованістю»
  - «Освітлення виробничих приміщень. Нормування. Заходи поліпшення освітлення»
  - «Дослідження шуму на виробництві. Нормування і методи боротьби з шумом»
  - «Дослідження виробничої вібрації. Нормування і методи боротьби з вібрацією»
- 6) **Презентації для відео проектора за темами лекцій:**
  - Тема 1. Теоретичні основи охорони праці
  - Тема 2. Теоретичні основи охорони праці. Управління охороною праці.
  - Тема 3. Основи фізіології, гігієни праці та виробничої санітарії.
  - Тема 4. Електробезпека. Пожежна безпека
- 7) **Презентації для відео проектора за темами практичних занять:**
  - «Мікроклімат виробничих приміщень. Нормування.»
  - «Шкідливі гази у повітрі виробничих приміщень. Нормування. Заходи боротьби із загазованістю»
  - «Запиленість повітря на виробництві. Нормування. Заходи боротьби з запиленістю»
  - «Освітлення виробничих приміщень. Нормування. Заходи поліпшення освітлення»
  - «Дослідження шуму на виробництві. Нормування і методи боротьби з шумом»
  - «Дослідження виробничої вібрації. Нормування і методи боротьби з вібрацією»

## **8. Рекомендовані джерела інформації**

### **8.1. Навчальна та інша література**

- 1) Винокурова Л. Е., Васильчук М. В., Гаман М. В. Основи охорони праці: Підручн. для проф.-техн. навч. закладів. – 2-ге вид., допов., перероб. – К. : Вікторія, 2001. – 192 с.
- 2) Жидецький В.Ц. Основи охорони праці: Підручник / В. Ц. Жидецький. – Львів: Афіша, 2005. – 319 с.
- 3) Основи охорони праці: Навч. посіб. / В.В. Березуцький, Т.С. Бондаренко, Г. Г. Валенко та ін.; За заг. ред. В.В.Березуцького. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Х.: Факт, 2007. – 480 с.



- 4) Запорожець О. І., Основи охорони праці / О. І. Запорожець, О. С. Протоєрейський, Г. М. Франчук, І. М. Боровик. –К.: Центр учбової літератури, 2009. – 264 с.
- 5) Ткачук К.Н. Основи охорони праці: Підручник/ М.О. Халімовський, В.В. Зацарний, Д.В.Зеркалов та інші. – К.: Основа, 2006 – 448 с.
- 6) ДСН 3.3.6.042-99 «Санітарні норми мікроклімату виробничих приміщень».
- 7) ДНАОП 0.00-3.01-98 Типові норми безплатної видачі спеціального одягу, спеціального взуття та інших засобів індивідуального захисту робітникам сільського та водного господарства
- 8) ДСН 3.3.6.039-99 «Санітарні норми виробничої загальної та локальної вібрації».
- 9) ГОСТ 12.0.003-88 «Опасные и вредные производственные факторы»
- 10) ДСН 3.3.6.037-99 «Санітарні норми виробничого шуму, інфразвуку та ультразвуку».
- 11) ДБН В 2.5-28-2006 «Природне та штучне освітлення»
- 12) ГОСТ 12.1.005-88 «Воздух рабочей зоны. Общие санитарно-гигиенические требования»

### **8.2. Електронні ресурси**

- 1) <http://edu.lnau.in.ua>–Електронного ресурсу навчально-методичного забезпечення ЛНАУ.
- 2) <http://zakon.rada.gov.ua>- офіційний веб-сайт Верховної Ради України;
- 3) <http://nbuv.gov.ua>- електронний каталог Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського;
- 4) <http://korolenko.kharkov.com>- електронний каталог Харківської державної наукової бібліотеки імені В. Г. Короленка.